ÕIGUSLOOME TÕHUSTAMINE

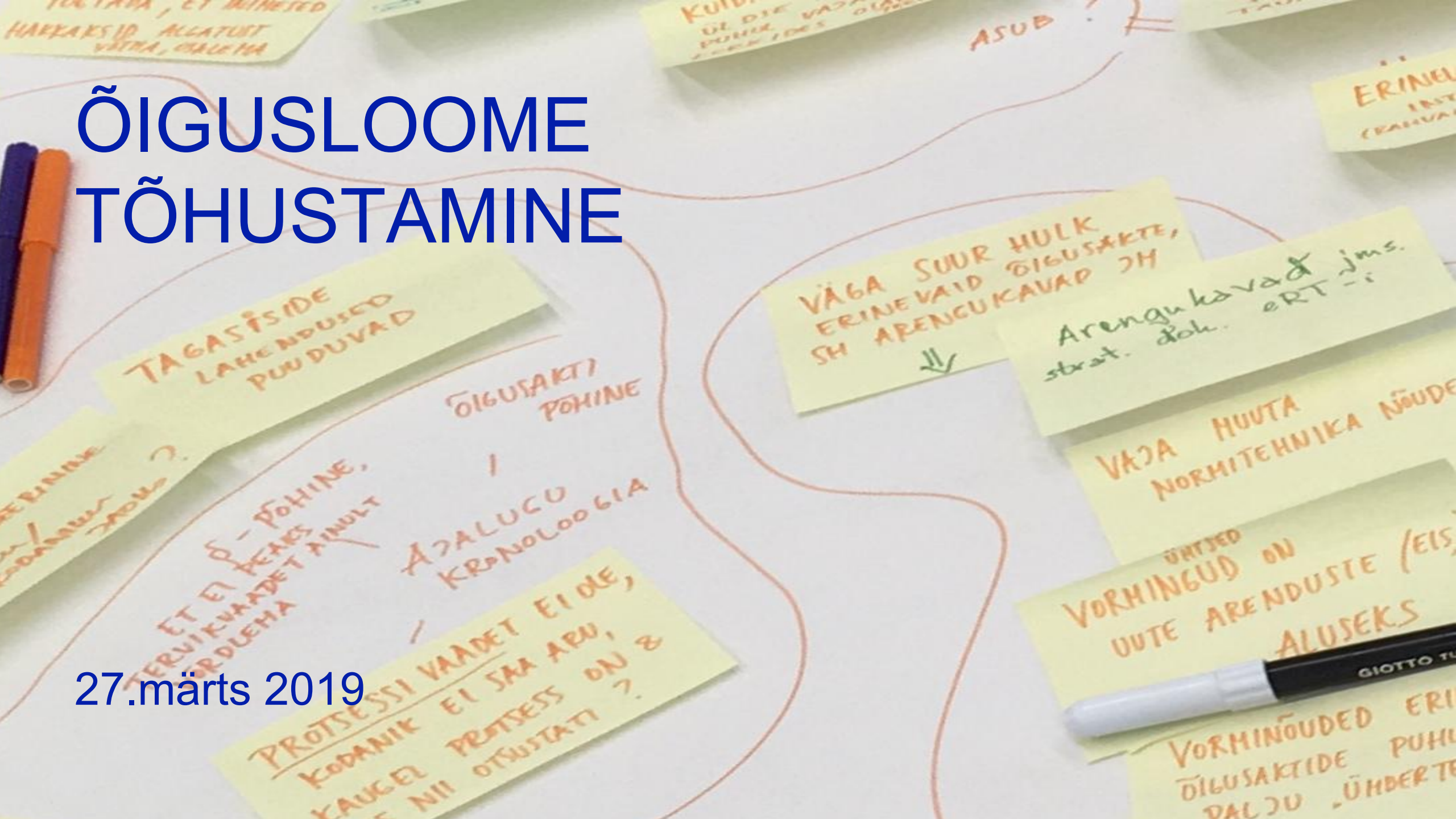

27.märts 2019

probleem

- Eelnõude koostamise tehnilised lahendused ei ole kasutajasõbralikud ja tõhusad
- Avalikkuse kaasamise lahendused ei ole kasutajasõbralikud ja kaasaegsed
- Koosloome raskused
- Digilahenduste killustatus
- Õigusloome protsessi vähene läbipaistvus
- Õigusloome laiem tulevikuvaade digiühiskonnas

eesmärk

Luua terviklik õigusloome/poliitikakujundamise protsessi toetav kasutajasõbraliku IT-platvormi prototüüp, et toetada eelnõude koostajate ja teiste Eesti elust huvitatud inimeste läbipaistvat koosloomeprotsessi

väljund

Low fidelity (madala täpsusega) prototüüp

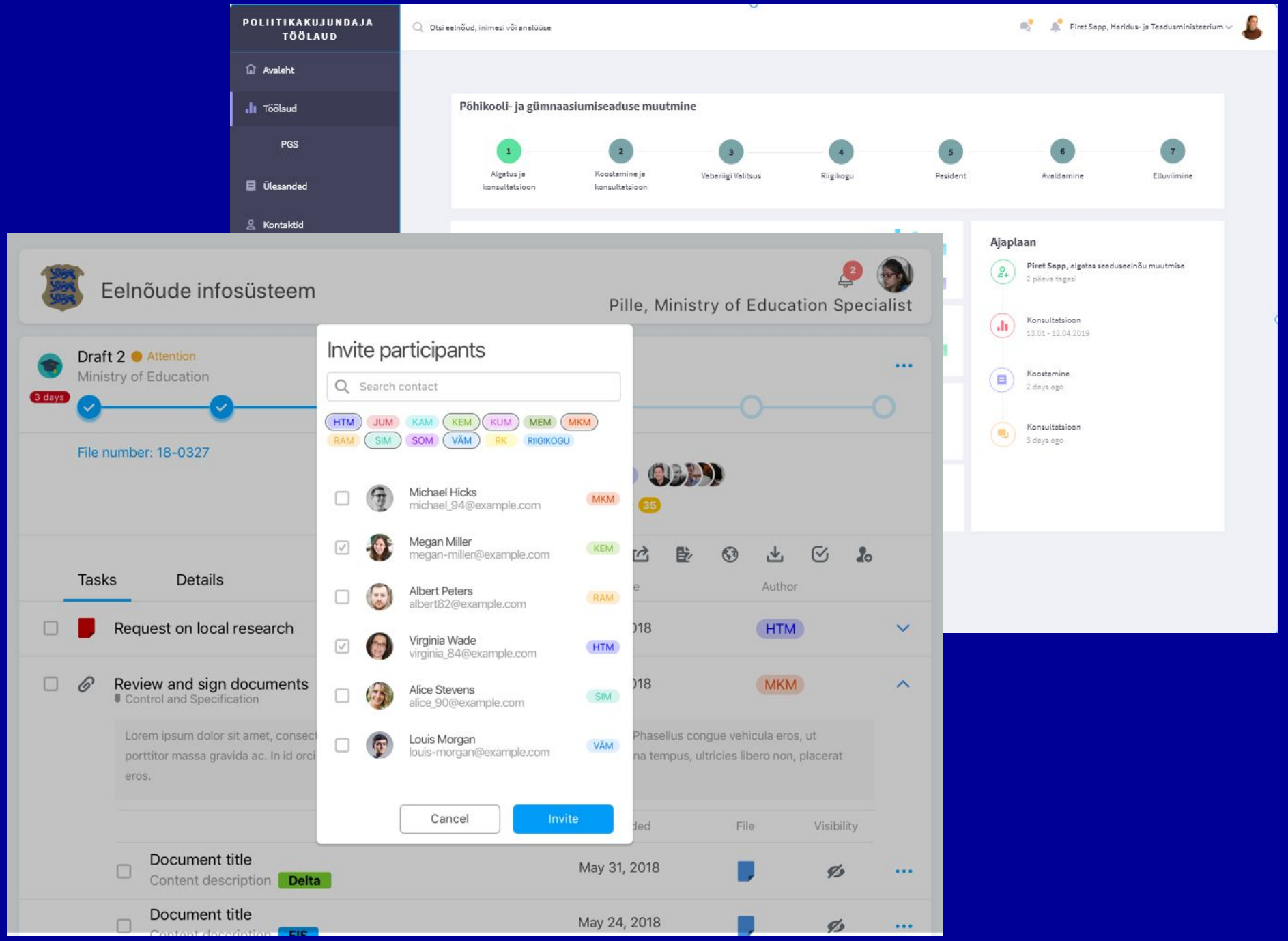

Projekti töörühm

Karmen Vilms
Justiitsministeerium

Jüri Heinla
Justiitsministeerium

Kai Härmand
Justiitsministeerium

Merilin Truuväärt
Innotiim

Kristina Liik
Riigikantselei

Andres Kruus
Riigikantselei

Ahto Saks
Riigikogu Kantselei

Siret Neeve
Riigikogu Kantselei

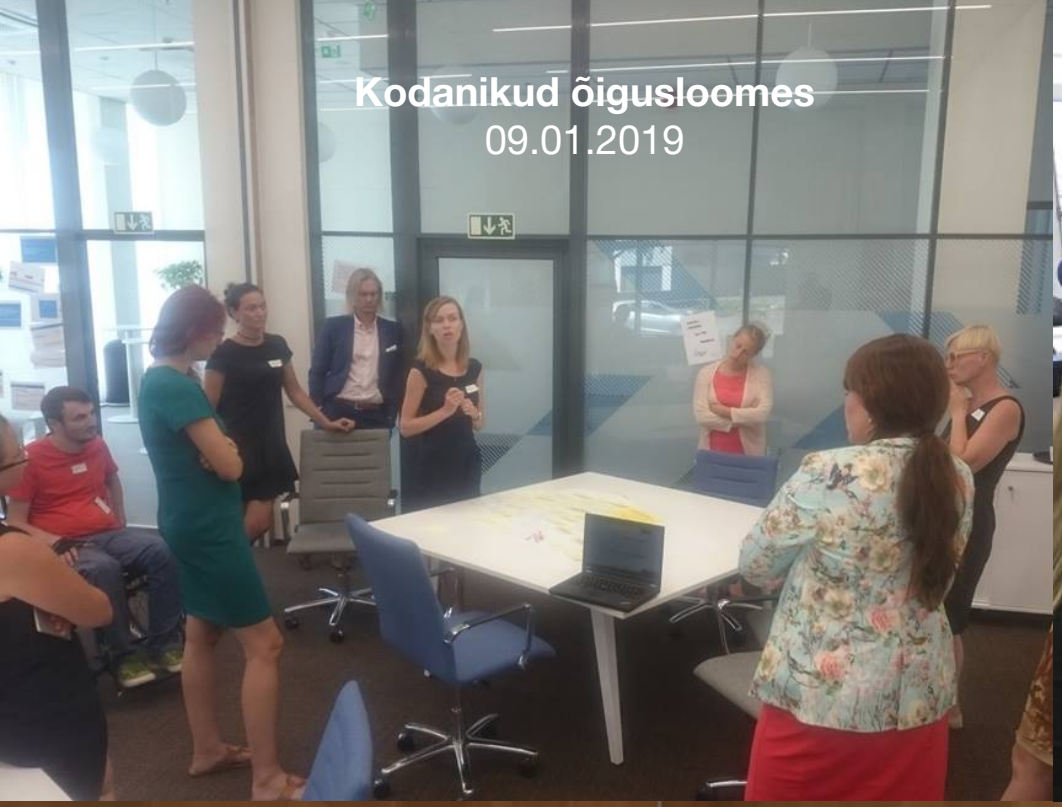

Kodanikud õigusloomes
09.01.2019

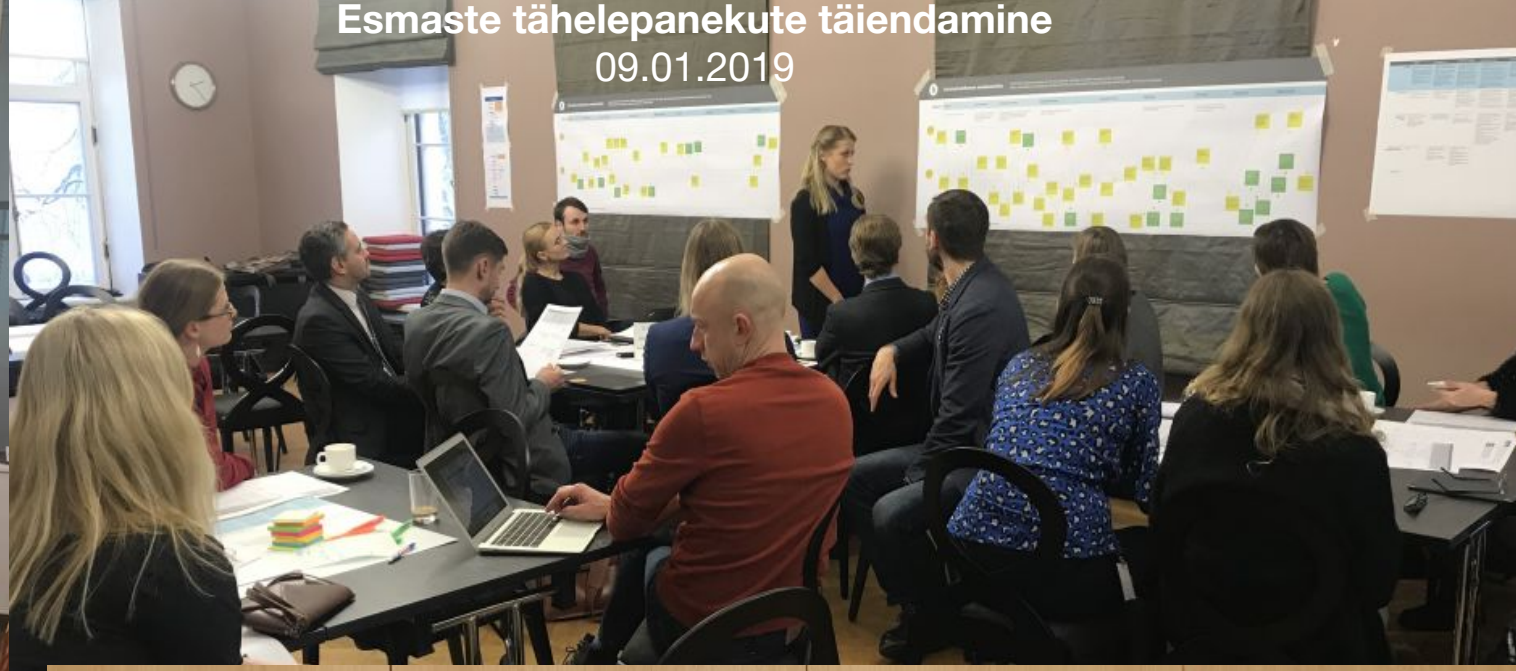

Esmaste tähelepanekute täiendamine
09.01.2019

Ideede genereerimine
25.02.2019

Lahenduste edasiarendamine
19.03.2019

1. Olukorra kaardistus

- Seminar “Kodanikud õigusloomes”
- Näidis protsesside kaardistus:
  - 5 seaduseelnõud
  - 2 EL protsessi
  - 2 arengukava
  - 2 tegevuskava
- Seotud infosüsteemide võimaluste ja probleemide kaardistus
- Sarnaste infosüsteemide analüüs (TEELE, LEOS)

2. Süntees

- Kasutajatekonnad
  - ettevõtluseelnõu
  - sotsiaalvaldkonna eelnõu
  - arengukava
  - EL protsess
- Seminar tähelepanekute täiendamiseks ja esmaste lahenduste kogumiseks
- Fookus lahenduste genereerimiseks

3.Lahenduste genereerimine

- Lahenduste genereerimise seminar
- Esmane prototüüp

4. Esmalahenduse testimine

- Seminar prototüübi testimiseks ja pakutud lahenduste edasiarendamiseks
- Lahenduste testimine
- Madala täpsusega IT lahenduse prototüübi koostamine

<u>VÄLJUND:</u>
Terviklik õigusloome protsessiga seotud IT-platvormi prototüüp

oktoober-jaanuar

jaanuar-märts

MILLELE ME LAHENDUST OTSISIME

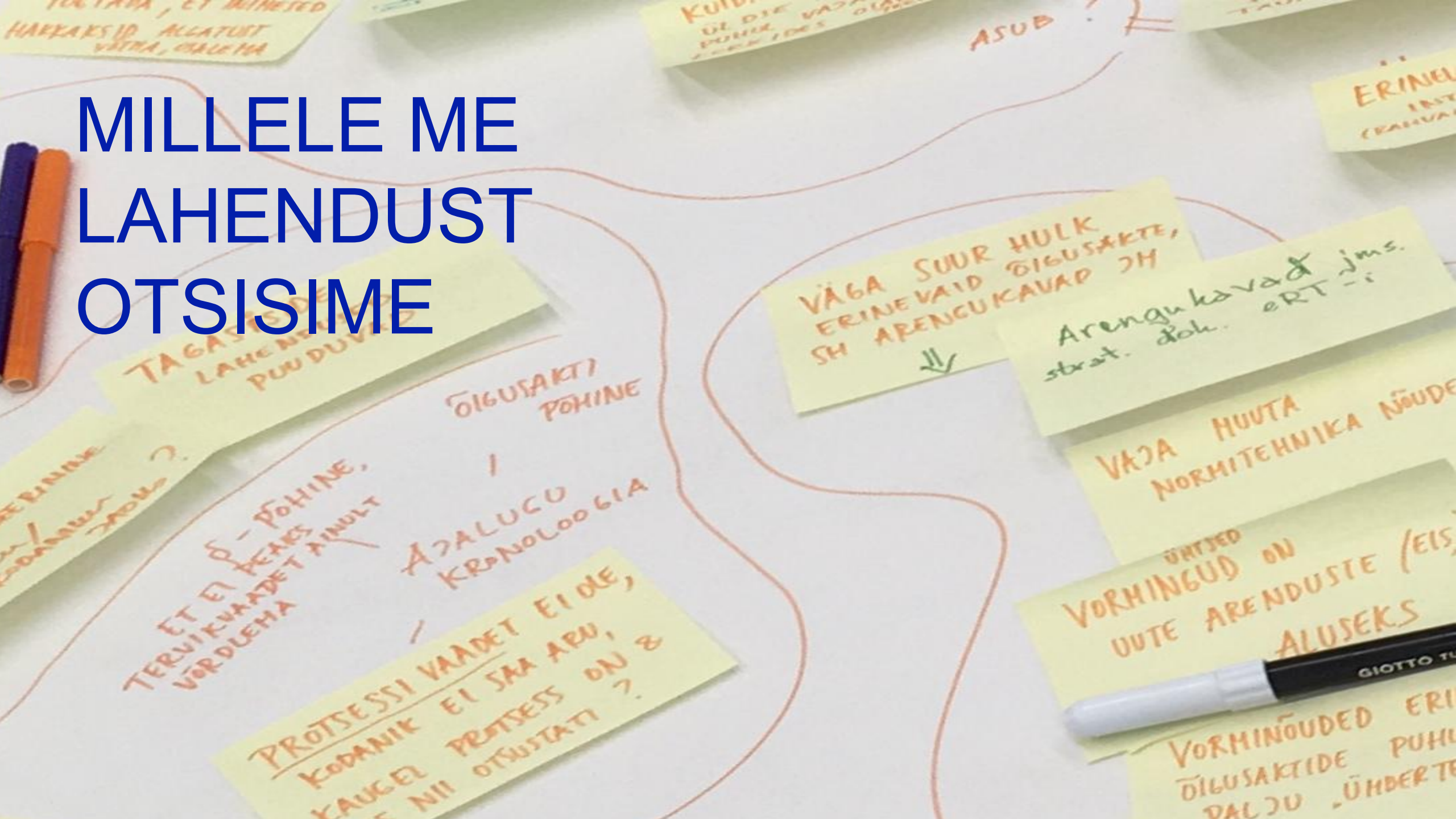

Kooskõlastuse etapp on ajamahukas ja suunatud konfliktile/vastandumisele, mitte lahendustele.

JUM sisulised kommentaarid laekuvad hiljem, mis võib protsessi oluliselt pidurdada

EISst on keeruline infot leida.

Palju käsitööd, mida saaks kaasaegsete tehnoloogiliste lahendustega vältida (ajakulu nii kaasajal kui kaasataval)

Ministeeriumid kommenteerivad ka eelnõusid, mis ei ole nende ülesannete ja pädevusega seotud.

Lühikesed tähtajad, eriti terav on probleem kiireloomuliste eelnõude puhul

Õigete aadressaatideni ei jõua õiged muudatusettepankud

Kooskõlastamine on bürokraatlik ja vastandumisele suunatud

Kommentaaride seas on palju sisutühje märkuseid ja kirjavigadele osutamist

Esineb vastuolulisi kommentaare ühelt asutuselt

Menetlusreegleid kasutatakse kohati poliitiliseks kauplemiseks

Ettepanekute arvestamise / arvestamata jätmise tabelis esitatud põhjendus lakooniliseks

Partnerid tunnevad, et nende panus ja sellega saadav tulemus ei ole kooskõlas..

Eelnõu algne koostamine toimub tihti võrgukettal, majaväliste osapooltega meilitsi

Iga osapool peab muutmise seaduse kõrval oma tervikteksti

Koostamine nõuab palju käsitööd

Muudatuste seaduse alusel viiakse täiendused Riigi Teatajasse.

Ettepanekute arvestamise / arvestamata jätmise tabelis esitatud põhjendus lakooniliseks

Kõigis etappides palju käsitööd, mida saaks kaasaegsete tehnoloogiliste lahendustega vältida (ajakulu nii kaasajal kui kaasataval)

Soovist partneritele vastu tulla tehakse Riigikogu menetluses eelnõu teksti sageli normitehnilisi vigu

Ebapiisav mõjude analüüs

Enamus eelnõusid koostatakse VTK-ta

Eelnõu eesmärk ja eeldatav mõju ja mõjutatud osapooled saavad avalikus alles seletuskirjas, analüüsi tulemused eelnõud enam ei mõjuta.

Vajalikkust, otstarbekust ja mõjusid samal ajahetkel (VTK) hinnata on ebamõistlik. .

VTK ei pidurda õigusloomet

Vajaduse läbi mõelda, keda kaasata

Järelhindamist tehakse, kuid see ei ole tihti avalik

Tihti saab teave eelnõu muutmisest avalikuks esmakordselt kooskõlastamisel, Sisuline võimalus protsessi selles etapis mõjutada on piiratud

Protsessi vältel räägitakse mõjudest, kuid need ei talletu või ei ole avalikud

Riigikogus tehtud muudatuste mõju ei hinnata

Poliitikaalternatiivide analüüs on harva sisuline.

VTK struktuur toetab võrreldavust ja aspektide läbi mõtlemist, kuid teeb analüüsi kohati kohmakaks.

Eelnõu koostamine toimub teemade kaupa - analüüsi/mõjude hindamise ja eelnõu kirjutamise etappide jäik eristamine on keeruline.

Partnereid kogemust kasutatakse mõjude analüüsi vähe.

Võrdlevate meetodeid õigusloomes kasutatakse.

Vähene läbipaistvus ja jälgitavus

Ülevaade õigusakti sünni- ja eluloost raskesti leitav.

Formaalne suhtlus (EIS) vahendusel on tülikas ja seda tehakse nii vähe kui võimalik.
Mitteformaalne suhtlus ei talletu.

Üldjuhul kindel alguspunkt, kuid seda ei fikseerita avalikult nähtavana.

EISst on keeruline infot leida.

VV istungi ja kabineti otsused jäävad vaid infosüsteemi (ei edastata).

Puudub ülevaade, millised eelnõud on töös (sh puudu ministeeriumite vahel info jagamine, kes mida muutmas on)

Seletuskirja ei käi koos eelnõuga (ühe eelnõu kohta on teadlikule süsteemi kasutajale leitavad mitu seletuskirja)

Tihti saab teave eelnõu muutmisest avalikuks esmakordselt kooskõlastamisel, Sisuline võimalus protsessi selles etapis mõjutada on piiratud

On erinevad kavad/ tööplaanid, kuid need ei ole ülevaatlikud

Ajaline raamistik ebaselge. Kaasatutele jääb mulje, et pikalt ei toimunud midagi ja siis oli äkki väga kiire.

Menetluse protsess Riigikogu komisjonides ei ole läbipaistev.

Partnerite kaasamine protsessi vältel kaootiline.

Aja planeerimine/ kaasamise kava koostamine ei ole seadusloome protsessi osa (erinevalt nt strateegiate koostamisest

LAHENDUSED

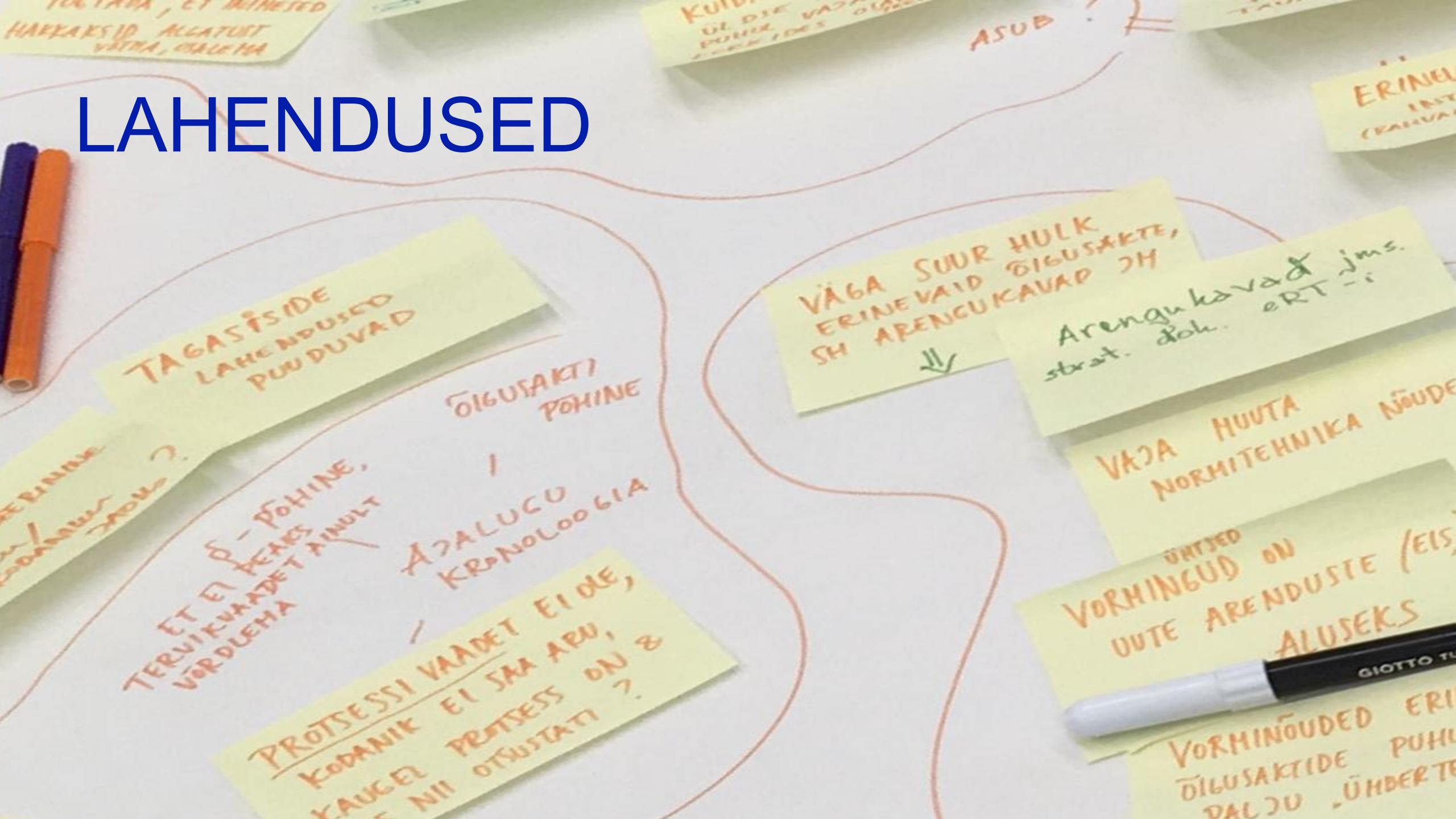
TAGASISIDE
LAHENDUSED
PUUDUVAD
ÕIGUSAKTI
PÕHINE
ASJALUCU
KRONOLOOGIA
PROTSESSI VAADET EI OLE,
VÄGA SUUR HULK
ERINEVAID ÕIGUSAKTE,
SH ARENGUKAVAD JM
Arengukavad jms.
strat. dok.
VAJA HUUTA
NORMITEHNIKA
VORMINGUD ON
UUTE ARENDUSTE
ALUSEKS
VORMINÕUDED
ÕIGUSAKTIDE

Algatus	Koostamine	Vabariigi Valitsus	Riigikogu	Järelhindamine

1.Teade protsessiga alustamisest

2. Protsessi ülevaade ja dokumenteerimine, versioonihaldus

3. Koosloome keskkond

4. Kooskõlastamise protsessi lihtsustamine

5. Analüüs ja mõjude hindamise jaotumine protsessi erinevate etappide vahel

6. Mõjude hindamine Riigikogus

7. Järelmõju hindamise tugi

1

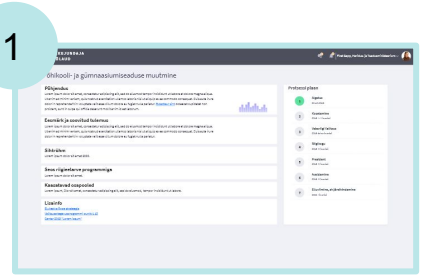

3

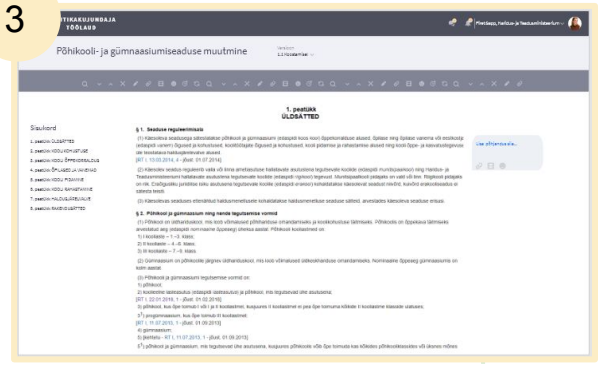

4

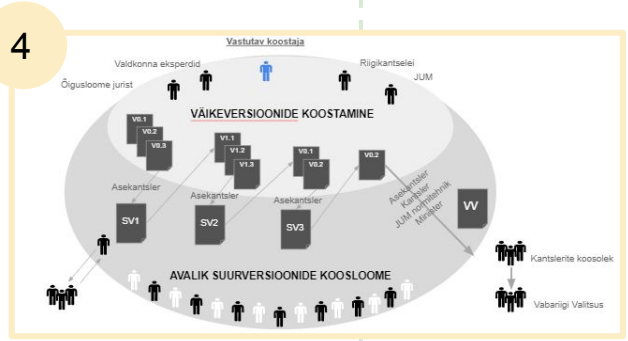

2

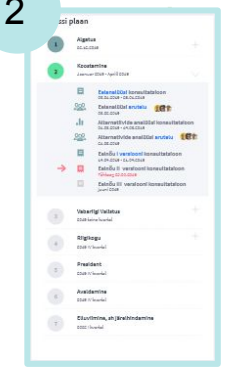

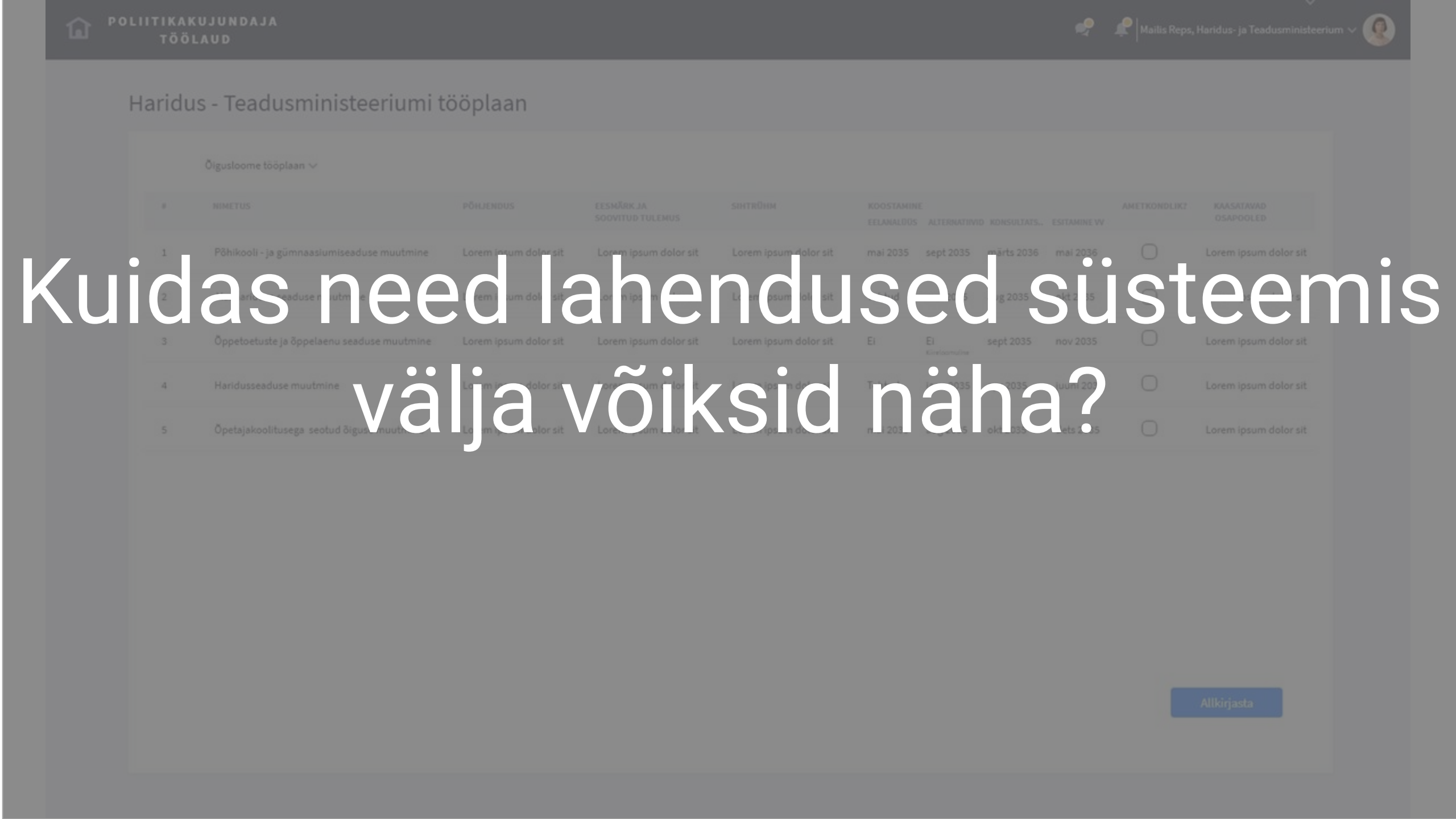

Kuidas need lahendused süsteemis välja võiksid näha?

Tööplaan

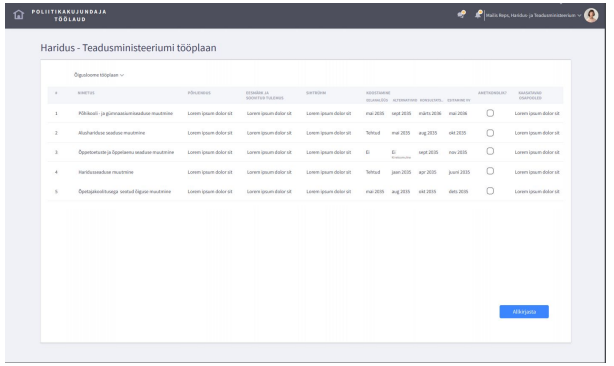

- Süsteemil on mh ka tööplaanide koostamise võimekus. Keskkonnas saab koostada ja kommenteerida valitsuse tegevusprogrammi ning soovi korral ka ministeeriumi tööplaani.
- Tööplaani koostamisel saab samaaegselt tööd teha ning konkreetsete punktide osas vajalike osapooltega konsulteerida.
- Teemad, mis ei ole märgitud ametkondlikuks kasutamiseks, saavad oma kasuta ning muutuvad ministri allkirja saamisel avalikuks.
- Antud näites on HTM valinud koostada oma tööplaani keskkonnas, mis vähendab koormust uute algatuste avalikustamisel

Haridus - Teadusministeeriumi tööplaan

Õigusloome tööplaan

#	NIMETUS	PÕHJENDUS	EESMÄRK JA SOOVITUD TULEMUS	SIHTRÜHM	KOOSTAMINE EELANALÜÜS	ALTERNATIIVID	KONSULTATS..	ESITAMINE VV	AMETKONDLIK?	KAASATAVAD OSAPOOLED
1	Põhikooli - ja gümnaasiumiseaduse muutmine	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	mai 2035	sept 2035	märts 2036	mai 2036	☐	Lorem ipsum dolor sit
2	Alushariduse seaduse muutmine	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Tehtud	mai 2035	aug 2035	okt 2035	☐	Lorem ipsum dolor sit
3	Õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmine	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Ei	Ei Kiireloomuline	sept 2035	nov 2035	☐	Lorem ipsum dolor sit
4	Haridusseaduse muutmine	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Tehtud	jaan 2035	apr 2035	juuni 2035	☐	Lorem ipsum dolor sit
5	Õpetajakoolitusega seotud õiguse muutmine	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	mai 2035	aug 2035	okt 2035	dets 2035	☐	Lorem ipsum dolor sit

Allkirjasta

Avalikustatud algatus

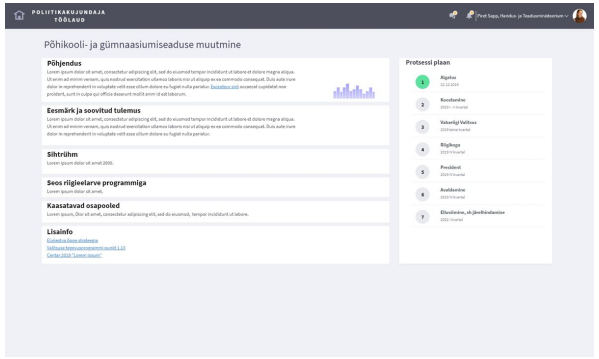

- Endale konkreetse seaduse, valdkonna, sihtrühma või asutuse järgi teavitusi tellinud osapooled saavad teate, et protsess on käima minemas.
- Kõigile on näha:
  - Algatuse põhjendus (probleem või võimalus)
  - Eesmärk ja soovitud tulemus
  - Seos TEREga
  - Sihtrühm
  - Kaasatavad osapooled
  - Lisainfo
  - Menetlusplaan/ protsessi plaan
- Süsteem on lingitud statististiliste andmebaasidega ning teksti on võimalik hõlpsasti graafikute ja tabelitega illustreerida
- Süsteemist on võimalik valida ka sobiv ajakava mall ning seda kohandada.
- Võimalus luua seoseid teiste protsessidega (nt rahvaalagtus.ee veebiga ideekorjel ja pöördumistel, TERE protsessiga?)
- Huvitatud osapooled saavad protsessi jälgima asuda ning anda teada oma soovist protsessi tihedamalt kaasatud olla.
- Seaduseelnõud ei saa koostama hakata ilma, et teate etapp oleks läbitud.
- Teates kirjeldatud infot saab järgnevates etappides muuta, täiendada ning ka võrrelda varasemaga.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Põhjendus

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Eesmärk ja soovitud tulemus

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur.

Sihtrühm

Lorem ipsum dolor sit amet 2000.

Seos riigieelarve programmiga

Lorem ipsum dolor sit amet.

Kaasatavad osapooled

Lorem ipsum, Dlor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod, tempor incididunt ut labore.

Lisainfo

Elukestva õppe strateegia
Valitsuse tegevusprogrammi punkt 1.13
Centar 2019 "Lorem ipsum"

Protsessi plaan

1. **Algatus**
   22.12.2019
2. **Koostamine**
   2019 I - II kvartal
3. **Vabariigi Valitsus**
   2019 teine kvartal
4. **Riigikogu**
   2019 IV kvartal
5. **President**
   2019 IV kvartal
6. **Avaldamine**
   2019 IV kvartal
7. **Elluviimine, sh järelhindamine**
   2022 I kvartal

Eesmärgi saavutamise alternatiivid

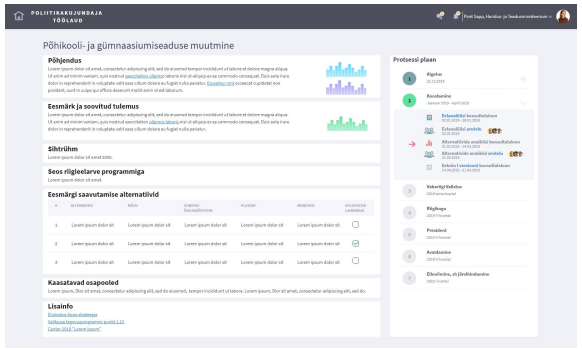

- Vastutav koostaja kutsub vajalikud osapooled eelnõu koostamise juurde. Seaduseelnõud puhul tuleks kaasata oma maja õigusloome jurist ning vaatlejatena ka Riigikantselei ja JUM esindajad.
- Enne eelnõu koostamise juurde asumist analüüsitakse välisriikide kogemust ning sõnastatakse eesmärgi saavutamise võimalikud alternatiivid, anaüüsitakse nende mõjusid ning plusside ja miinuste kaalumise tulemusena on võimalik märkida eelistatud variant.
- Teates sisalduvat infot täiendatakse koostamise käigus koostöös teiste ministeeriumide ja asutustega.
- Protsessi käigus täpsustatakse koostamise kava ning lisatakse toimunud arutelude kokkuvõtteid. Ka arutelude kutseid saab töölaua kaudu välja saata

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Põhjendus

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Eesmärk ja soovitud tulemus

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur.

Sihtrühm

Lorem ipsum dolor sit amet 2000.

Seos riigieelarve programmiga

Lorem ipsum dolor sit amet.

Eesmärgi saavutamise alternatiivid

#	ALTERNATIIV	MÕJU	SOBIVUS ÕIGUSSÜSTEEMI	PLUSSID	MIINUSED	EELISTATUD LAHENDUS
1	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☐
2	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☑
3	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☐

Kaasatavad osapooled

Lorem ipsum, Dlor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod, tempor incididunt ut labore. Lorem ipsum, Dlor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do.

Lisainfo

Elukestva õppe strateegia
Valitsuse tegevusprogrammi punkt 1.13
Centar 2019 "Lorem ipsum"

Protsessi plaan

1. **Algatus**
   22.12.2019
2. **Koostamine**
   Jaanuar 2019 - Aprill 2019
   - Eelanalüüsi konsultatsioon
     03.01.2019 - 28.01.2019
   - Eelanalüüsi arutelu
     03.02.2019
   - Alternatiivide analüüsi konsultatsioon
     01.03.2019 - 14.03.2019
   - Alternatiivide analüüsi arutelu
     21.03.2019
   - Eelnõu I versiooni konsultatsioon
     14.04.2019 - 21.04.2019
3. **Vabariigi Valistus**
   2019 teine kvartal
4. **Riigikogu**
   2019 IV kvartal
5. **President**
   2019 IV kvartal
6. **Avaldamine**
   2019 IV kvartal
7. **Elluviimine, sh järelhindamine**
   2022 I kvartal

Koostamine - koosloome keskkond

- Eelnõude koostamine, kommenteerimine ja kooskõlastamine toimub ühes keskkonnas.
- Eelnõu koostamine toimub **süsteemiga integreeritud koosloome keskkonnas/redaktoris**, mis võimaldab:
  - **importida** Riigi Teatajast kehtiv seaduseelnõu (Riigi Teatajasse jääb märge, et eelnõu on muutmisel koos lingiga protsessile) või valida sobiv koostamise **malli**
  - **kutsuda osapooli** eelnõu kaas-koostajaks või kommenteerijaks
  - Koostamise ringi kasutatud osapooltele saab **jätta kommentaare, chati** kaudu suhelda või **videokoosolekut** pidada**.**
  - genereerida **teksti tehtud muudatuste** alusel muudatuste vormeli või muuta **muutmise käsu abil** korraga mitut seadust
  - eelnõu osale **selgituste ja mõjuhinnangute lisamist** (osa, peatükk, jagu, jaotis, alljaotis, paragrahv)
  - eelnõude **kooskõlastamist ja kommenteerimist**, sh kooskõlastamise/ kommenteerimise allringe - st kommenteerimise/ kooskõlastamise volitamist (lahenduseks liikmesorganisatsioonide kaasamisele, täiendavat osapoolte kaasamisel maja seest).
  - **versiooni haldust ja võrdlemist** - nii mitteametlike väikeversioonid kui ka ametlikule konsultatsioonile saadetavate suurversioonide haldust ja võrdlust,
  - **seoste loomist** viidatud seadustega, riigikohtu lahenditega, EL õigusega
  - **normitehnilist abi**.

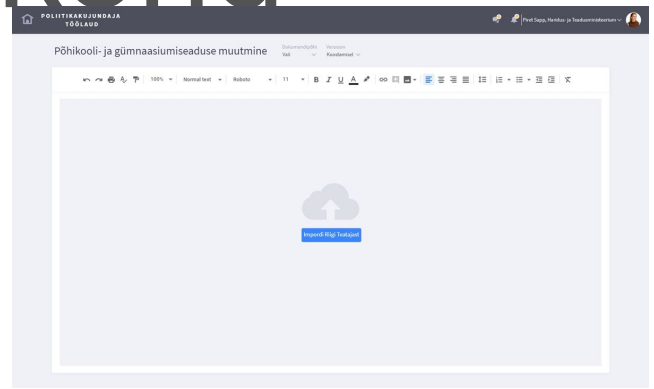

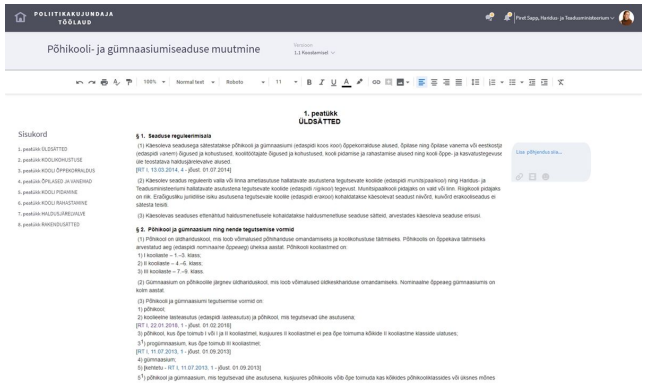

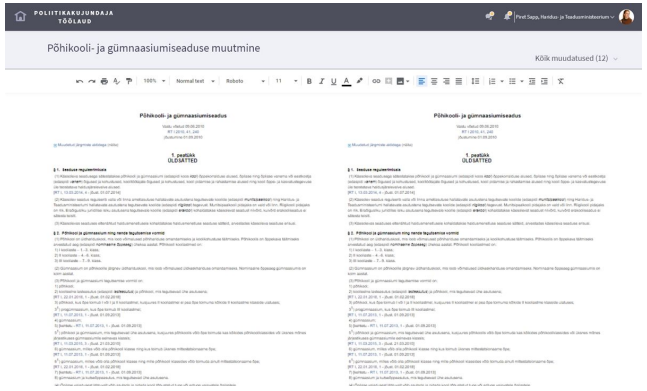

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Dokumendipõhi
Vali

Versioon
Koostamisel

100% Normal text Roboto 11

Impordi Riigi Teatajast

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Versioon
1.1 Koostamisel

Sisukord

1. peatükk ÜLDSÄTTED
2. peatükk KOOLIKOHUSTUSE
3. peatükk KOOLI ÕPPEKORRALDUS
4. peatükk ÕPILASED JA VANEMAD
5. peatükk KOOLI PIDAMINE
6. peatükk KOOLI RAHASTAMINE
7. peatükk HALDUSJÄRELVALVE
8. peatükk RAKENDUSSÄTTED

1. peatükk
ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega sätestatakse põhikooli ja gümnaasiumi (edaspidi koos *kool*) õppekorralduse alused, õpilase ning õpilase vanema või eestkostja (edaspidi *vanem*) õigused ja kohustused, koolitöötajate õigused ja kohustused, kooli pidamise ja rahastamise alused ning kooli õppe- ja kasvatustegevuse üle teostatava haldusjärelevalve alused.
[RT I, 13.03.2014, 4 - jõust. 01.07.2014]

(2) Käesolev seadus reguleerib valla või linna ametiasutuse hallatavate asutustena tegutsevate koolide (edaspidi *munitsipaalkool*) ning Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavate asutustena tegutsevate koolide (edaspidi *riigikool*) tegevust. Munitsipaalkooli pidajaks on vald või linn. Riigikooli pidajaks on riik. Eraõigusliku juriidilise isiku asutusena tegutsevale koolile (edaspidi *erakool*) kohaldatakse käesolevat seadust niivõrd, kuivõrd erakooliseadus ei sätesta teisiti.

(3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Põhikool ja gümnaasium ning nende tegutsemise vormid

(1) Põhikool on üldhariduskool, mis loob võimalused põhihariduse omandamiseks ja koolikohustuse täitmiseks. Põhikoolis on õppekava täitmiseks arvestatud aeg (edaspidi *nominaalne õppeaeg*) üheksa aastat. Põhikooli kooliastmed on:
1) I kooliaste – 1.–3. klass;
2) II kooliaste – 4.–6. klass;
3) III kooliaste – 7.–9. klass.

(2) Gümnaasium on põhikoolile järgnev üldhariduskool, mis loob võimalused üldkeskhariduse omandamiseks. Nominaalne õppeaeg gümnaasiumis on kolm aastat.

(3) Põhikooli ja gümnaasiumi tegutsemise vormid on:
1) põhikool;
2) koolieelne lasteasutus (edaspidi *lasteasutus*) ja põhikool, mis tegutsevad ühe asutusena;
[RT I, 22.01.2018, 1 - jõust. 01.02.2018]
3) põhikool, kus õpe toimub I või I ja II kooliastmel, kusjuures II kooliastmel ei pea õpe toimuma kõikide II kooliastme klasside ulatuses;
3^1) progümnaasium, kus õpe toimub III kooliastmel;
[RT I, 11.07.2013, 1 - jõust. 01.09.2013]
4) gümnaasium;
5) [kehtetu - RT I, 11.07.2013, 1 - jõust. 01.09.2013]
5^1) põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena, kusjuures põhikoolis võib õpe toimuda kas kõikides põhikooliklassides või üksnes mõnes

Lisa põhjendus siia...

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Kõik muudatused (12)

100% Normal text Roboto 11

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus

Vastu võetud 09.06.2010
RT I 2010, 41, 240
jõustumine 01.09.2010

Muudetud järgmiste aktidega (näita)

1. peatükk
ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega sätestatakse põhikool ja gümnaasium (edaspidi koos *kool*) õppekorralduse alused, õpilase ning õpilase vanema või eestkostja (edaspidi *vanem*) õigused ja kohustused, koolitöötajate õigused ja kohustused, kooli pidamise ja rahastamise alused ning kooli õppe- ja kasvatustegevuse üle teostatava haldusjärelevalve alused.
[RT I, 13.03.2014, 4 - jõust. 01.07.2014]

(2) Käesolev seadus reguleerib valla või linna ametiasutuse hallatavate asutustena tegutsevate koolide (edaspidi *munitsipaalkool*) ning Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavate asutustena tegutsevate koolide (edaspidi *riigikool*) tegevust. Munitsipaalkooli pidajaks on vald või linn. Riigikooli pidajaks on riik. Eraõigusliku juriidilise isiku asutusena tegutsevate koolide (edaspidi *erakool*) kohaldatakse käesolevat seadust niivõrd, kuivõrd erakooliseadus ei sätesta teisiti.

(3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Põhikool ja gümnaasium ning nende tegutsemise vormid

(1) Põhikool on üldhariduskool, mis loob võimalused põhihariduse omandamiseks ja koolikohustuse täitmiseks. Põhikoolis on õppekava täitmiseks arvestatud aeg (edaspidi *nominaalne õppeaeg*) üheksa aastat. Põhikool koosneb on:
1) I kooliaste – 1.–3. klass;
2) II kooliaste – 4.–6. klass;
3) III kooliaste – 7.–9. klass.

(2) Gümnaasium on põhikoolile järgnev üldhariduskool, mis loob võimalused üldkeskhariduse omandamiseks. Nominaalne õppeaeg gümnaasiumis on kolm aastat.

(3) Põhikool ja gümnaasiumi tegutsemise vormid on:
1) põhikool;
2) koolieelne lasteasutus (edaspidi *lasteaed*) ja põhikool, mis tegutsevad üks asutusena;
[RT I, 22.01.2018, 1 - jõust. 01.02.2018]
3) põhikool, kus õpe toimub I või I ja II kooliastmel, kusjuures II kooliastmel ei pea õpe toimuma kõikide II kooliastme klasside ulatuses;
3[1]) progümnaasium, kus õpe toimub III kooliastmel;
[RT I, 11.07.2013, 1 - jõust. 01.09.2013]
4) gümnaasium;
5) [kehtetu - RT I, 11.07.2013, 1 - jõust. 01.09.2013]
5[1]) põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad üks asutusena, kusjuures põhikoolis võib õpe toimuda kas kõikides põhikoolklassides või üksnes mõnes järjestikuses gümnaasiumile eelnevas klassis;
[RT I, 11.03.2015, 3 - jõust. 21.03.2015]
6) gümnaasium, milles võib olla põhikooli klasse ning kus toimub üksnes mitteastmeline õpe;
[RT I, 11.07.2013, 1 - jõust. 01.09.2013]
6[1]) gümnaasium, milles võib olla põhikooli klasse ning mille põhikooli klassides võib toimuda ainult mitteastmeline õpe;
[RT I, 22.01.2018, 1 - jõust. 01.02.2018]
7) [kehtetu - RT I, 11.07.2013, 1 - jõust. 01.09.2013]
8) gümnaasium ja kutseõppeasutus, mis tegutsevad üks asutusena.

(4) Õpilase vajadustest lähtuvalt võib asutada ja pidada kooli õpetatud keele või erinevate vajadustele õpilastele

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus

Vastu võetud 09.06.2010
RT I 2010, 41, 240
jõustumine 01.09.2010

Muudetud järgmiste aktidega (näita)

1. peatükk
ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega sätestatakse põhikool ja gümnaasium (edaspidi koos *kool*) õppekorralduse alused, õpilase ning õpilase vanema või eestkostja (edaspidi *vanem*) õigused ja kohustused, koolitöötajate õigused ja kohustused, kooli pidamise ja rahastamise alused ning kooli õppe- ja kasvatustegevuse üle teostatava haldusjärelevalve alused.
[RT I, 13.03.2014, 4 - jõust. 01.07.2014]

(2) Käesolev seadus reguleerib valla või linna ametiasutuse hallatavate asutustena tegutsevate koolide (edaspidi *munitsipaalkool*) ning Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavate asutustena tegutsevate koolide (edaspidi *riigikool*) tegevust. Munitsipaalkooli pidajaks on vald või linn. Riigikooli pidajaks on riik. Eraõigusliku juriidilise isiku asutusena tegutsevate koolide (edaspidi *erakool*) kohaldatakse käesolevat seadust niivõrd, kuivõrd erakooliseadus ei sätesta teisiti.

(3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Põhikool ja gümnaasium ning nende tegutsemise vormid

(1) Põhikool on üldhariduskool, mis loob võimalused põhihariduse omandamiseks ja koolikohustuse täitmiseks. Põhikoolis on õppekava täitmiseks arvestatud aeg (edaspidi *nominaalne õppeaeg*) üheksa aastat. Põhikool koosneb on:
1) I kooliaste – 1.–3. klass;
2) II kooliaste – 4.–6. klass;
3) III kooliaste – 7.–9. klass.

(2) Gümnaasium on põhikoolile järgnev üldhariduskool, mis loob võimalused üldkeskhariduse omandamiseks. Nominaalne õppeaeg gümnaasiumis on kolm aastat.

(3) Põhikool ja gümnaasiumi tegutsemise vormid on:
1) põhikool;
2) koolieelne lasteasutus (edaspidi *lasteaed*) ja põhikool, mis tegutsevad üks asutusena;
[RT I, 22.01.2018, 1 - jõust. 01.02.2018]
3) põhikool, kus õpe toimub I või I ja II kooliastmel, kusjuures II kooliastmel ei pea õpe toimuma kõikide II kooliastme klasside ulatuses;
3[1]) progümnaasium, kus õpe toimub III kooliastmel;
[RT I, 11.07.2013, 1 - jõust. 01.09.2013]
4) gümnaasium;
5) [kehtetu - RT I, 11.07.2013, 1 - jõust. 01.09.2013]
5[1]) põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad üks asutusena, kusjuures põhikoolis võib õpe toimuda kas kõikides põhikoolklassides või üksnes mõnes järjestikuses gümnaasiumile eelnevas klassis;
[RT I, 11.03.2015, 3 - jõust. 21.03.2015]
6) gümnaasium, milles võib olla põhikooli klasse ning kus toimub üksnes mitteastmeline õpe;
[RT I, 11.07.2013, 1 - jõust. 01.09.2013]
6[1]) gümnaasium, milles võib olla põhikooli klasse ning mille põhikooli klassides võib toimuda ainult mitteastmeline õpe;
[RT I, 22.01.2018, 1 - jõust. 01.02.2018]
7) [kehtetu - RT I, 11.07.2013, 1 - jõust. 01.09.2013]
8) gümnaasium ja kutseõppeasutus, mis tegutsevad üks asutusena.

(4) Õpilase vajadustest lähtuvalt võib asutada ja pidada kooli õpetatud keele või erinevate vajadustele õpilastele

Koostamine - eelnõu koostamine ja VV

- Eelnõu koostajate ring asub eelnõud välja töötama tehes sellest erinevaid väikeversioone, mis on näha vaid koostajate ringis olevatele osalistele.
- Kui eelnõu on väljasaatmiseks küps kooskõlastatakse see versioon asekantsleri tasemel, kes vajadusel konsulteerib ministriga poliitiliselt tundlikel teemadel.
- Asekantsleri kinnitusel muutub eelnõu avalikuks. Kõik protsessi jälgima asunud osapooled ning osalised, kellele saadetakse kutse kommenteerima, saavad teate, et eelnõu esimene suurversioon on kooskõlastamiseks avatud
- Kutse saanud osapool saab omakorda oma organisatsioonis volitada täiendavaid inimesi eelnõud kommenteerima ning saab edastada koostajatele koondatud kommentaarid.
- Seejärel teeb koostamise meeskond eelnõuga tööd kuniks see on valmis taaskordseks konsultatsiooniks. Eelnõud konsulteeritakse nii mitu korda kui vaja
- Kui koostajate meelest on eelnõu valmis valitsusele esitamiseks, läbib see vastutava ministeeriumi asekantsleri, Justiitsministeeriumi normitehniku kooskõlastuse ning saab ministri allkirja.
- Allkirja saanud eelnõu jõuab aruteluks kantslerite koosolekule, kust see võib koostajatele tagasi minna või siis saadetakse edasi valitsusele otsustamiseks.
- Valitsus kujundab oma seisukoha ning teeb vajalikud täiendused. Misjärel läheb eelnõu Riigikogule.
- Kooskõlastuskirju selles protsessi ei vahetata

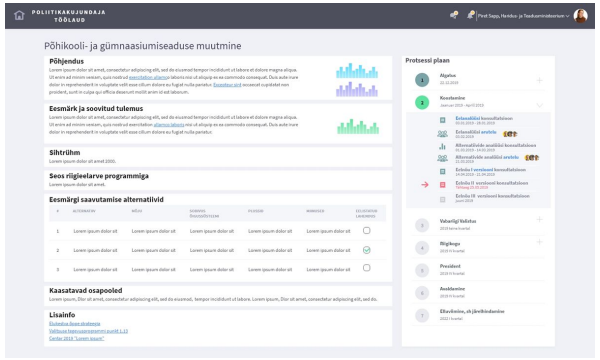

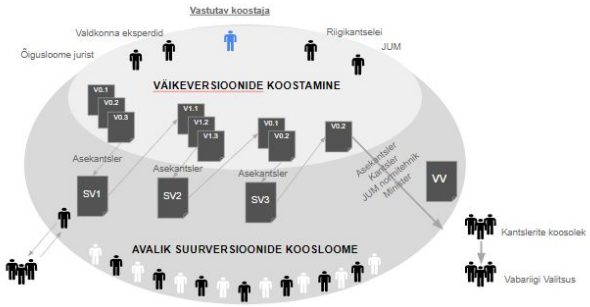

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Põhjendus

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Eesmärk ja soovitud tulemus

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur.

Sihtrühm

Lorem ipsum dolor sit amet 2000.

Seos riigieelarve programmiga

Lorem ipsum dolor sit amet.

Eesmärgi saavutamise alternatiivid

#	ALTERNATIIV	MÕJU	SOBIVUS ÕIGUSSÜSTEEMI	PLUSSID	MIINUSED	EELISTATUD LAHENDUS
1	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☐
2	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☑
3	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☐

Kaasatavad osapooled

Lorem ipsum, Dlor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod, tempor incididunt ut labore. Lorem ipsum, Dlor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do.

Lisainfo

Elukestva õppe strateegia
Valitsuse tegevusprogrammi punkt 1.13
Centar 2019 "Lorem ipsum"

Protsessi plaan

1. **Algatus**
   22.12.2019
2. **Koostamine**
   Jaanuar 2019 - Aprill 2019
   - Eelanalüüsi konsultatsioon
     03.01.2019 - 28.01.2019
   - Eelanalüüsi arutelu
     03.02.2019
   - Alternatiivide analüüsi konsultatsioon
     01.03.2019 - 14.03.2019
   - Alternatiivide analüüsi arutelu
     21.03.2019
   - Eelnõu I versiooni konsultatsioon
     14.04.2019 - 21.04.2019
   - → Eelnõu II versiooni konsultatsioon
     Tähtaeg 25.05.2019
   - Eelnõu III versiooni konsultatsioon
     juuni 2019
3. **Vabariigi Valitsus**
   2019 teine kvartal
4. **Riigikogu**
   2019 IV kvartal
5. **President**
   2019 IV kvartal
6. **Avaldamine**
   2019 IV kvartal
7. **Elluviimine, sh järelhindamine**
   2022 I kvartal

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Põhjendus

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Eesmärk ja soovitud tulemus

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur.

Sihtrühm

Lorem ipsum dolor sit amet 2000.

Seos riigieelarve programmiga

Lorem ipsum dolor sit amet.

Eesmärgi saavutamise alternatiivid

#	ALTERNATIIV	MÕJU	SOBIVUS ÕIGUSSÜSTEEMI	PLUSSID	MIINUSED	EELISTATUD LAHENDUS
1	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☐
2	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☑
3	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☐

Kaasatavad osapooled

Lorem ipsum, Dlor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod, tempor incididunt ut labore. Lorem ipsum, Dlor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do.

Lisainfo

Elukestva õppe strateegia
Valitsuse tegevusprogrammi punkt 1.13
Centar 2019 "Lorem ipsum"

Protsessi plaan

1. **Algatus**
   22.12.2019
2. **Koostamine**
   Jaanuar 2019 - Aprill 2019
3. **Vabariigi Valitsus**
   Jaanuar 2019 - Aprill 2019

→ **Eelnõu II versiooni konsultatsioon**
Esitatud istungile

4. **Riigikogu**
   2019 IV kvartal
5. **President**
   2019 IV kvartal
6. **Avaldamine**
   2019 IV kvartal
7. **Elluviimine, sh järelhindamine**
   2022 I kvartal

Riigikogu - President - Riigi Teataja

- Valitsusest liigub eelnõu Riigikogule, kes teeb muudatused, kommenteerib eelnõud ning täiendab selgitusi samas süsteemi
- Riigikogu menetluses saavad infot muudatuste kohta samad osapooled, kes olid end eelnõud järgima pannud
- Riigikogus vastu võetud eelnõu liigub presidendile
- Välja kuulutatud eelnõu avaldatakse ilma igasugu lisa käsitööta Riigi Teatajas
    - Protsessi kokkuvõte on lingitud ka Riigi Teatajasse (Uus RT võimaldab näha muudatuste ajatelge)
    - Ajateljele lisaks võiks näha ka iga versiooni sisukokkuvõtet (selle peale liikudes).
    - Seaduse sätte ja vastava seletuskirja sätte seostamine

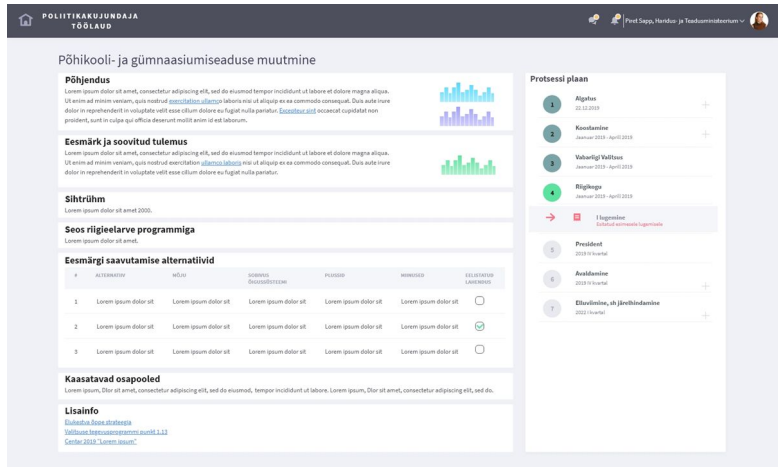

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Põhjendus

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Eesmärk ja soovitud tulemus

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur.

Sihtrühm

Lorem ipsum dolor sit amet 2000.

Seos riigieelarve programmiga

Lorem ipsum dolor sit amet.

Eesmärgi saavutamise alternatiivid

#	ALTERNATIIV	MÕJU	SOBIVUS ÕIGUSSÜSTEEMI	PLUSSID	MIINUSED	EELISTATUD LAHENDUS
1	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☐
2	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☑
3	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	Lorem ipsum dolor sit	☐

Kaasatavad osapooled

Lorem ipsum, Dlor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod, tempor incididunt ut labore. Lorem ipsum, Dlor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do.

Lisainfo

Elukestva õppe strateegia
Valitsuse tegevusprogrammi punkt 1.13
Centar 2019 "Lorem ipsum"

Protsessi plaan

1. **Algatus**
   22.12.2019
2. **Koostamine**
   Jaanuar 2019 - Aprill 2019
3. **Vabariigi Valitsus**
   Jaanuar 2019 - Aprill 2019
4. **Riigikogu**
   Jaanuar 2019 - Aprill 2019

→ **I lugemine**
Esitatud esimesele lugemisele

5. **President**
   2019 IV kvartal
6. **Avaldamine**
   2019 IV kvartal
7. **Elluviimine, sh järelhindamine**
   2022 I kvartal

Elluviimine

- Eelnõu juurde koostatakse selle elluviimise plaan, kus sisalduvad vajalikud koolitused/ infoüritused ning täpsustatakse järelhindamise aeg.
- Järelhindamisel kogub süsteem märgitud näitajad ise kokku. Eelnõu koostaja saab teate neid andmeid tõlgendada/ täpsustada.

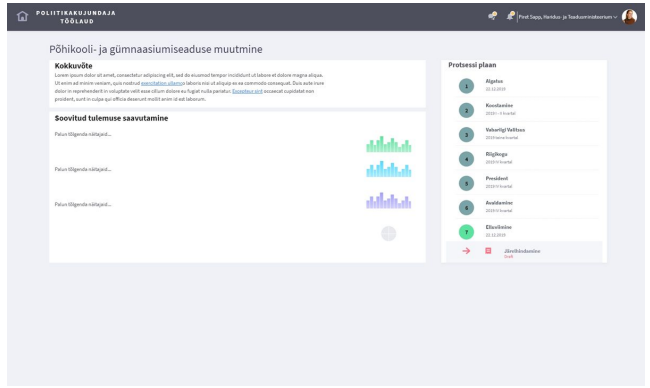

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Kokkuvõte

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Soovitud tulemuse saavutamine

Palun tõlgenda näitajaid...

Palun tõlgenda näitajaid...

Palun tõlgenda näitajaid...

Protsessi plaan

1. **Algatus**
   22.12.2019
2. **Koostamine**
   2019 I - II kvartal
3. **Vabariigi Valitsus**
   2019 teine kvartal
4. **Riigikogu**
   2019 IV kvartal
5. **President**
   2019 IV kvartal
6. **Avaldamine**
   2019 IV kvartal
7. **Elluviimine**
   22.12.2019

→ **Järelhindamine**
Draft

Kuidas loobuda kooskõlastuskirjadest?

Vastutav koostaja

VÄIKEVERSIOONIDE KOOSTAMINE

Eelnõude koostamine, kommenteerimine ja kooskõlastamine toimub ühes keskkonnas.

Vastutav koostaja kutsub vajalikud osapooled keskkonna kausu eelnõu koostamise juurde. Seaduseelnõude puhul tuleks kaasata oma maja õigusloome jurist ning vaatlejatena ka Riigikantselei ja JUM esindajad.

Eelnõu koostajate ring asub eelnõud välja töötama tehes sellest erinevaid väikeversioone, mis on näha vaid koostajate ringis olevatele osalistele.

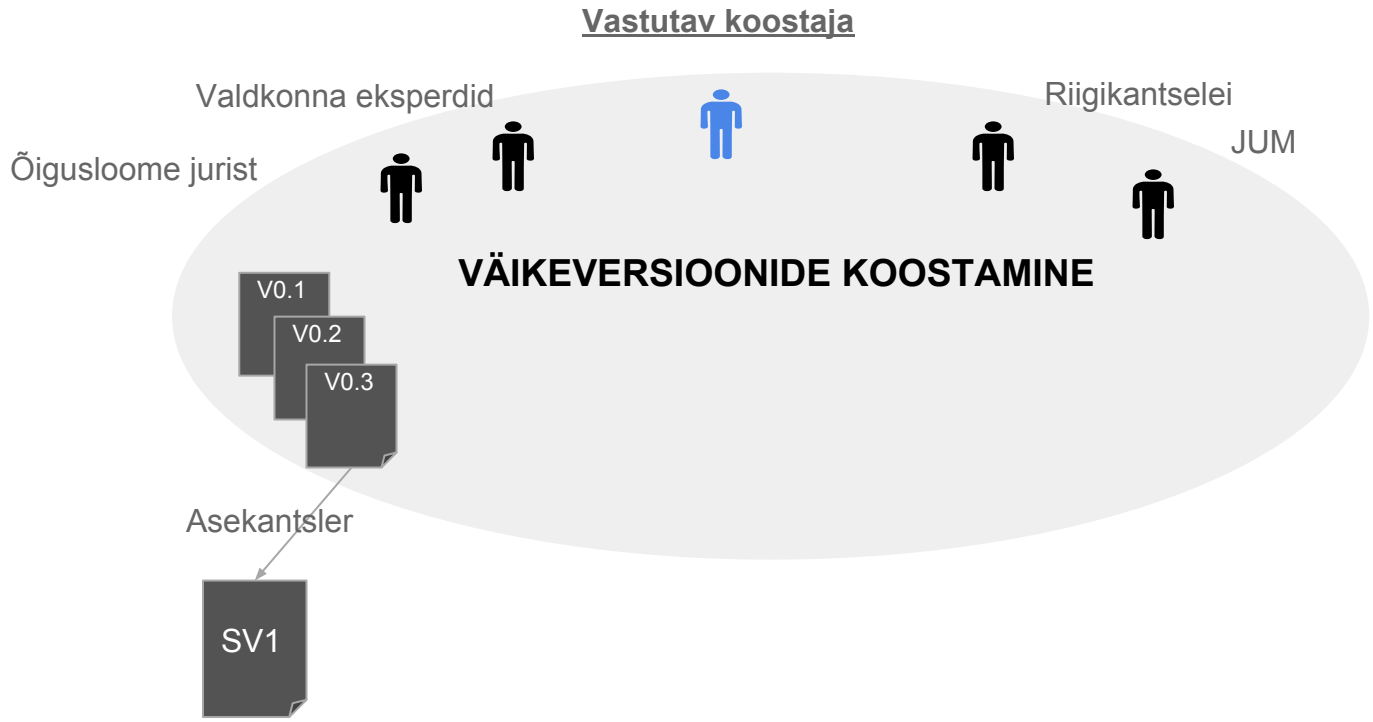

Kui eelnõu on väljasaatmiseks küps kooskõlastatakse see versioon asekantsleri tasemel, kes vajadusel konsulteerib ministriga poliitiliselt tundlikel teemadel.

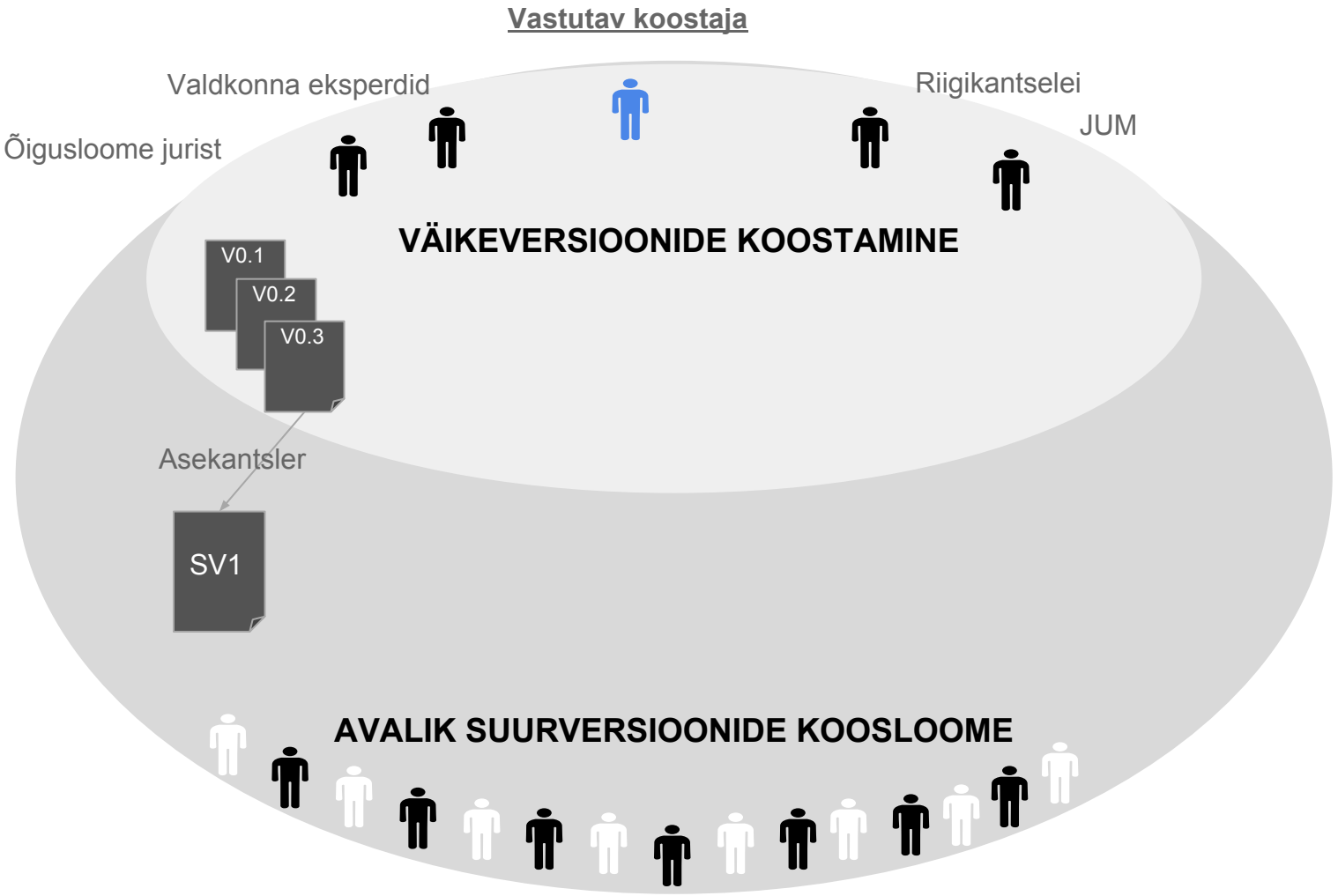

Asekantsleri kinnitusel muutub eelnõu avalikuks. Kõik eelnõud kommenteerima kutsutud ja protsessi jälgima asunud osapooled saavad teate, et eelnõu esimene suurversioon on kooskõlastamiseks avatud.

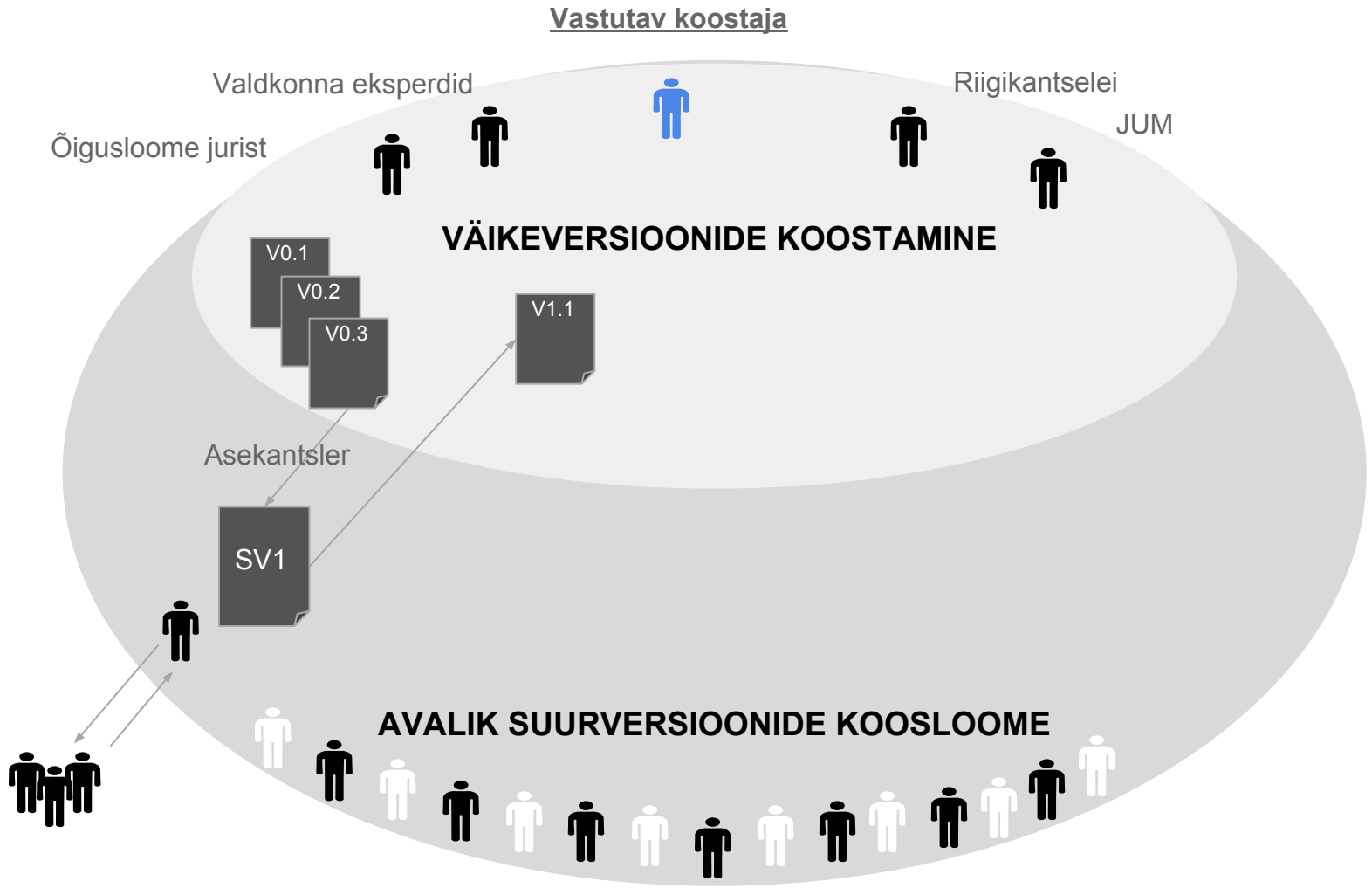

Kutse saanud osapool saab omakorda oma organisatsioonis volitada täiendavaid inimesi eelnõud kommenteerima ning saab edastada koostajatele koondatud kommentaarid.

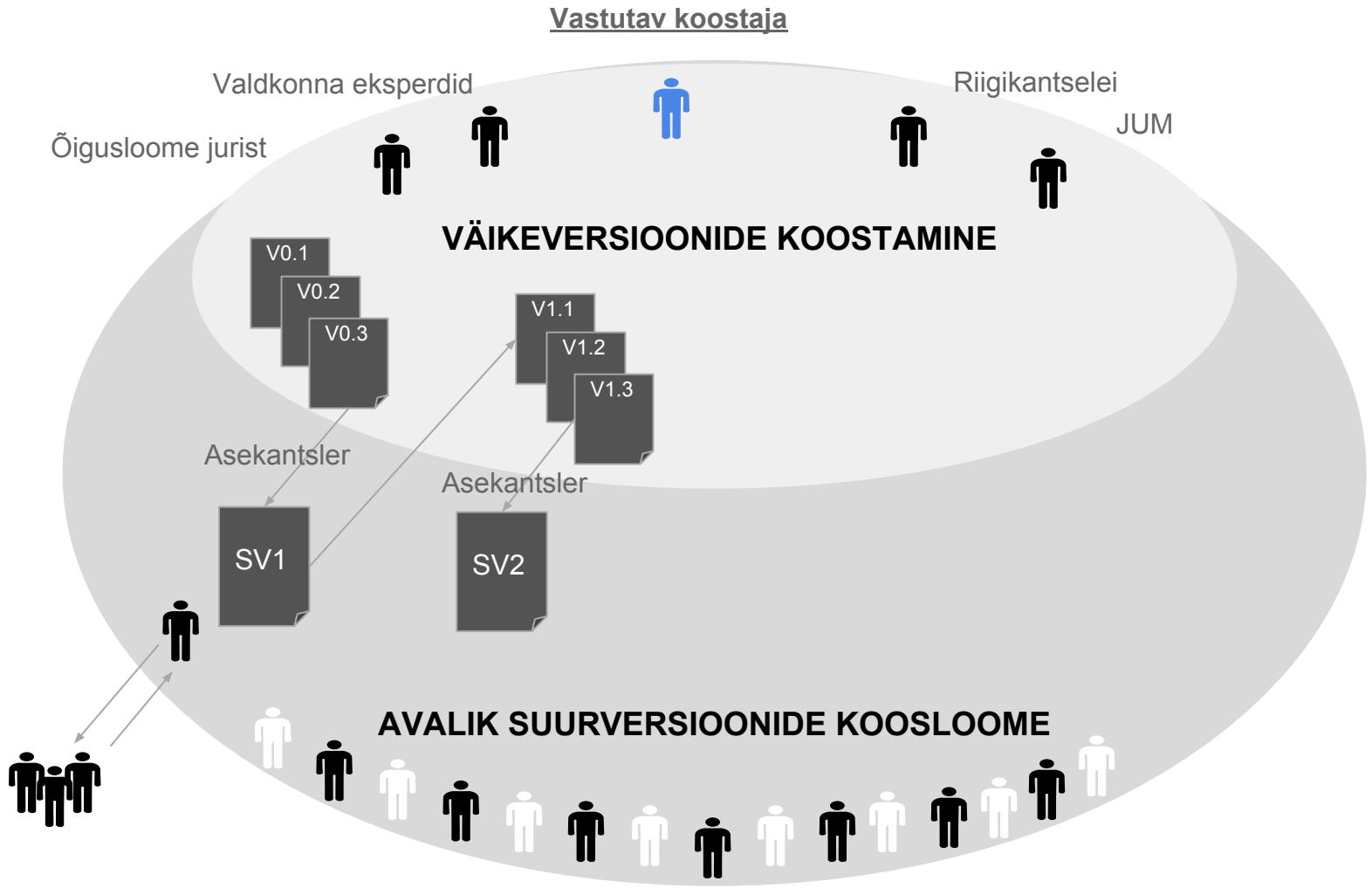

Seejärel teeb koostamise meeskond eelnõuga tööd kuniks see on valmis taaskordseks konsultatsiooniks.

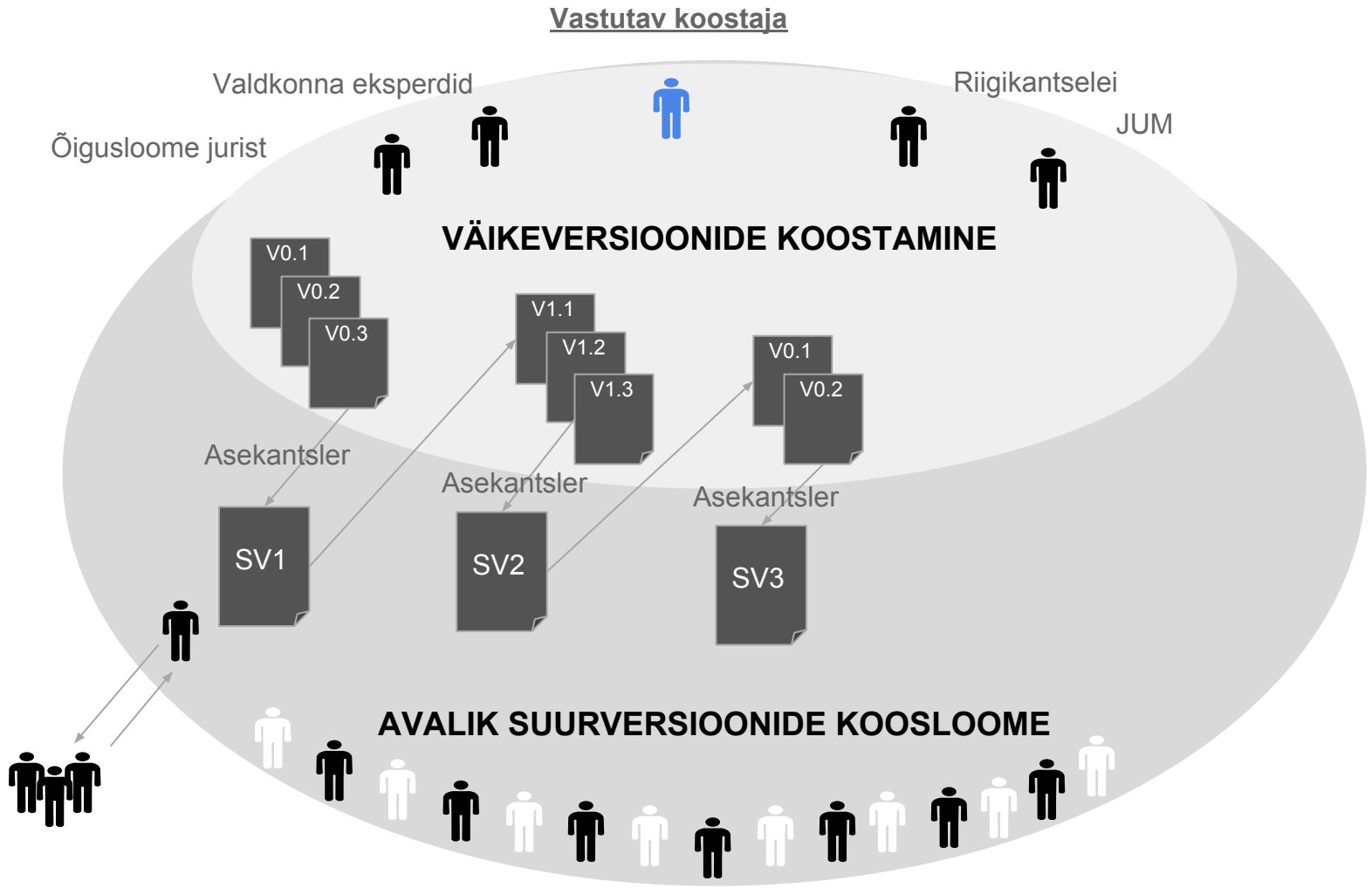

Eelnõud konsulteeritakse nii mitu korda kui vaja

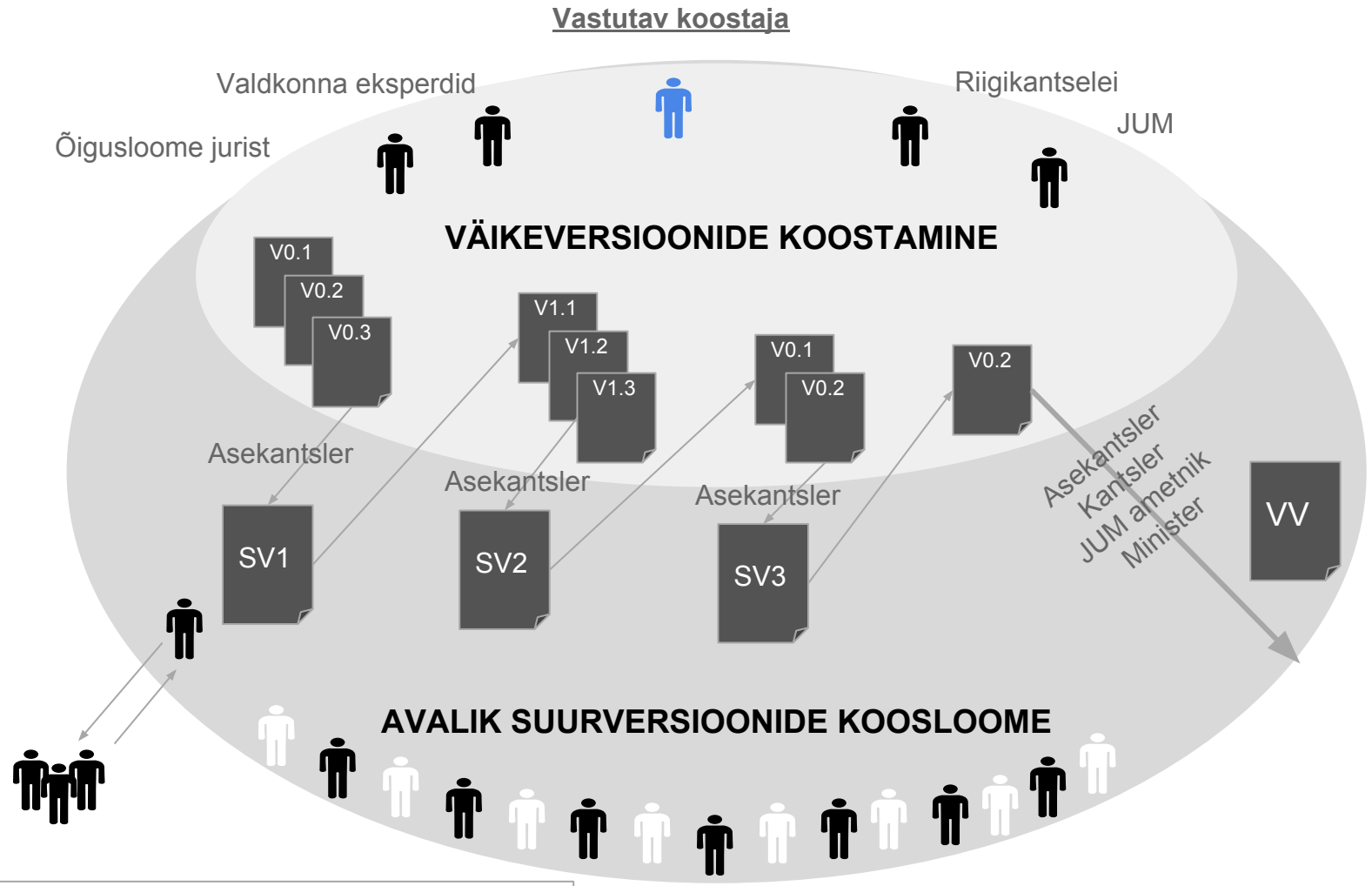

Kui koostajate meelest on eelnõu valmis valitsusele esitamiseks, läbib see kooskõlastuse (nt üks või mitu asekantslerit ja/ või kantslerit, Justiitsministeeriumi ametnik) ning saab ministri allkirja.

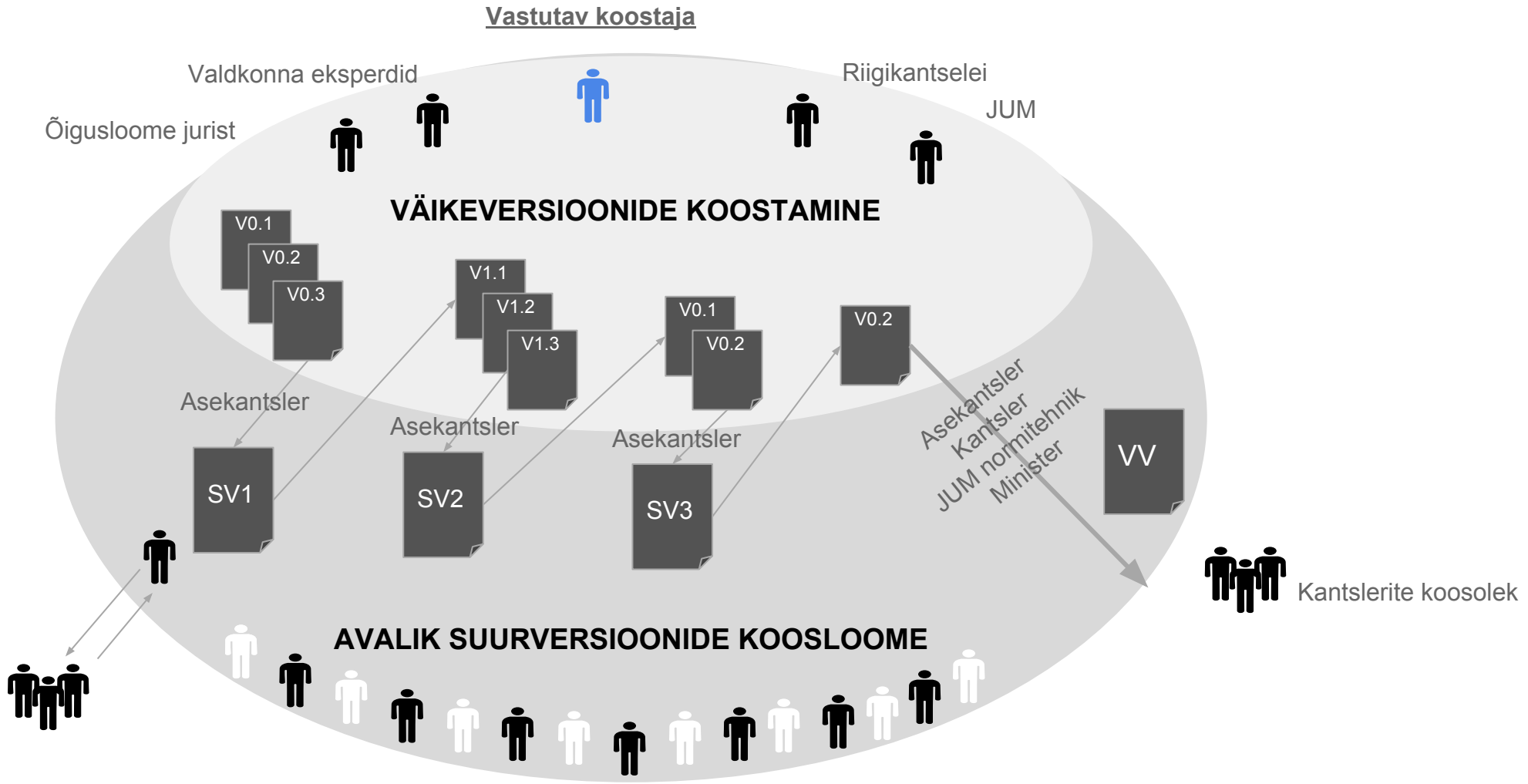

Allkirja saanud eelnõu jõuab aruteluks kantslerite koosolekule, kust see võib koostajatele tagasi minna või siis saadetakse edasi valitsusele otsustamiseks.

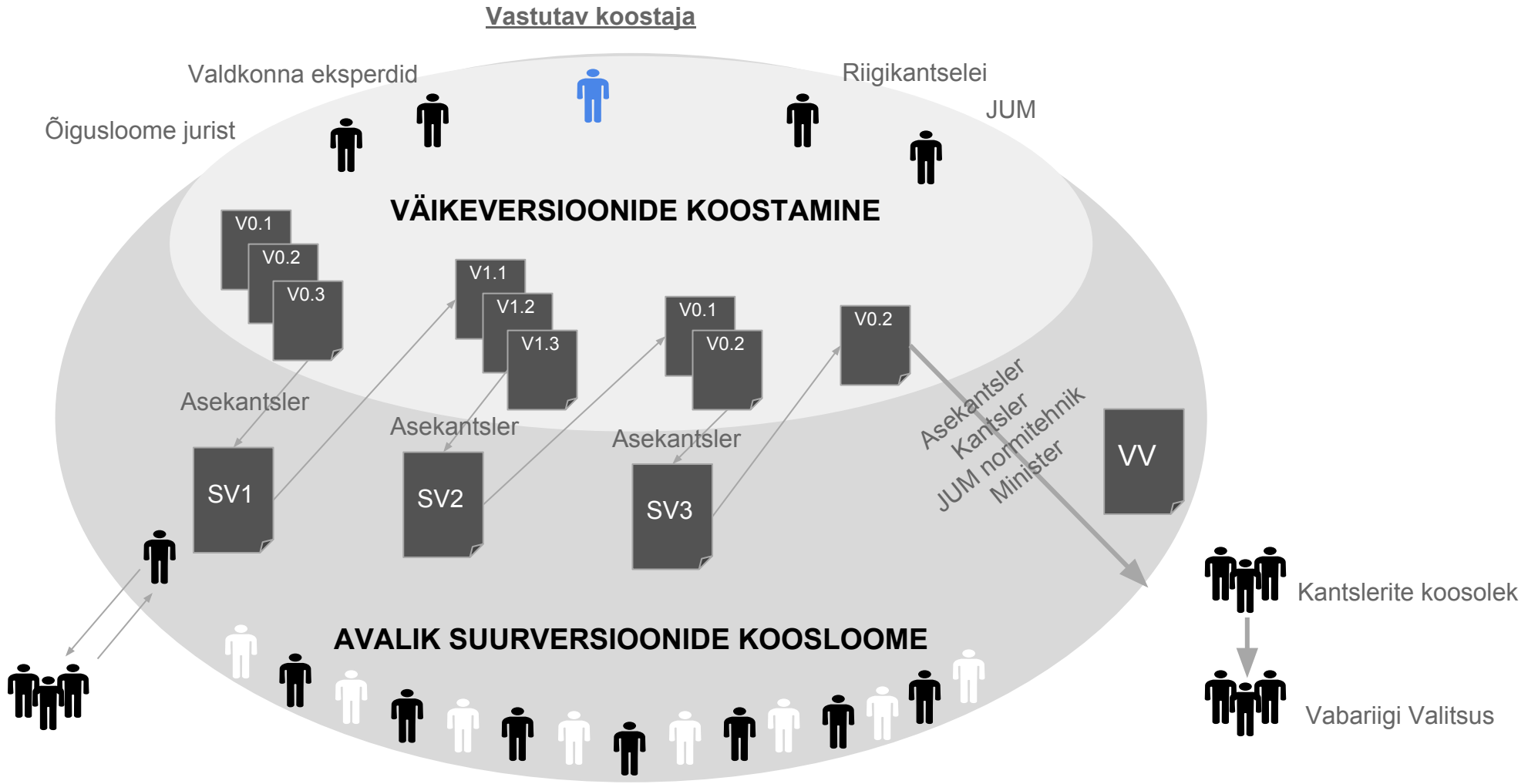

Valitsus kujundab oma seisukoha, misjärel läheb eelnõu Riigikogule.

Millega edasi

1. Süsteemi nõuete täpsustamine (JUM - Riigikantselei - Riigikogu töörühmas)
    a. Erinevate osapoolte vaated
    b. Protsessidega täpsemaks
        i. mõjuanalüüsi protsessi ja metoodika täpsustamine (JUM, Riigikantselei, MKM)
        ii. tööplaanidele vajalike nõuete täpsustamine
2. Muude eeltingimuste kirjeldamine
    a. vajalikud õiguslikud muudatused?
3. Arendus
    a. Tallinna linna lahenduse (redaktori) edasiarendamine?
    b. andmebaasidega ühildamine